

אב תש"פ

אוגוסט 2020

לכבוד

מנהלי בתי הספר, מדריכים, רכזי מקצוע ומורים לערבית ולאסלאם
שלום רב,

חוזר המפמ"ר לערבית ולעולם הערבים והאסלאם –

היערכות לתשפ"א 1

תוכן עניינים:

עמ' 2	א. דברי פתיחה
עמ' 2-3	ב. דגשי המזה"פ- יחידות הוראה, למידה מרוחק ושילוב ערכים בתחום הדעת
	ג. מבנה בחינות הבגרות בשנת תשפ"א
עמ' 4	תחום הדעת ערבית
עמ' 5	תחום הדעת עולם הערבים והאסלאם
עמ' 5	ד. פיתוח מקצועי
עמ' 6	ה. השיח הדבור בכיתה
עמ' 6	ו. מאמרי מפמ"ר תשפ"א
עמ' 6-7	ז. אוצר מילים
עמ' 7	ח. תכנית הלימודים החדשה בערבית מדוברת לבתי הספר העל יסודיים
עמ' 8	ט. חוזרים בנושא לקוויות למידה- בשיתוף עם אגף לקוויות למידה
עמ' 9	י. תיק תכניות לימודים
עמ' 9	יא. פיתוח חומרי למידה
עמ' 10	יב. הערכה חלופית
עמ' 10	יג. צוות הדרכה

א. דברי פתיחה

מטרת חוזר מפמ"ר זה היא היערכות לקראת שנת תשפ"א וסיכום המידע אשר הועבר בשנה האחרונה וזאת על מנת שהרכזים והמורים יקבלו מידע על אופן ההוראה, למידה והערכה בתחומי הדעת ערבית ועולם הערבים והאסלאם, לקראת היציאה לחופש הגדול והיערכות לקראת שנת הלימודים תשפ"א.

במהלך השנה, פרסמנו מסמך הנחיות והמלצות למורים לערבית במגזר היהודי ולעולם הערבים והאסלאם לאור התפשטות נגיף הקורונה, להמשך הלמידה וההערכה המסכמת, בתחומי הדעת ערבית ועולם הערבים והאסלאם. מסמך ההמלצות היה בהמשך להנחיות שפורסמו מהאגף העל יסודי (אגרת מס' 9+10) ומטרתו היתה לסייע למורים המלמדים בחט"ע בקבלת ההחלטות עבור הלמידה והערכת הלמידה.

אנו מאחלים שגרת למידה מהנה ורצופה ובריאות לכולם.

ב. דגשי המזה"פ

לקראת שנת הלימודים תשפ"א, המזה"פ החל בפיתוח מערך כלים חדש המשלים את מהלך תיק מורה ומלווה את לימודי התוכן מכתה א' עד כיתה ט'. מערך זה כולל **יחידות הוראה מקוונות ולצידן מחולל הוראה**. יחידות ההוראה יושבות על גבי פלטפורמה דיגיטלית חדשנית, ובנויות על פי נושאי תכניות הלימודים בכל תחומי הדעת. כל יחידת הוראה כוללת סדרה של כחמישה שיעורים הבנויים סביב [רעיון גדול מרכזי](#). מורים ומדריכים מומחים בתחום הדעת בונים את היחידות המציעות פרטי הוראה לכל שיעור, הנותנים רעיונות והשראה להוראה מעשירה. בכל פריט הוראה מוטמעות מיומנויות מרכזיות שאנו מבקשים להקנות לתלמידים, ערכים שהלימוד מזמן עיסוק בהם והצעות לפרקטיקות מגוונות להוראה.

אתם מוזמנים לבחור בין הפריטים, לפי [שיקול דעתכם](#), את המתאימים ביותר, לתלמידים שלכם. לצד יחידות ההוראה יעמוד לרשותכם מחולל הוראה, אליו תוכלו לגרור את הפריטים שבחרתם, לערוך אותם ולהפוך אותם לשיעורים מסוגים שונים: פנים אל פנים, ושיעורים מקוונים ללמידה מרחוק סינכרונית וא-סינכרונית. את השיעורים שהכנתם תוכלו לשמור בסביבה אישית שלכם ולחזור אליהם בכל עת. יחידות ההוראה הראשונות עולות בתחומי היסטוריה, ספרות, אנגלית, מדעים וגיאוגרפיה והן יעלו לאוויר במחצית אוגוסט. במהלך השנה הקרובה, יצאו מידי חודש יחידות נוספות עד להשלמת כל תכנית הלימודים. אנו מקווים כי יחידות ההוראה יסייעו למורים בתכנון הוראה מיטבית, יקדמו הטמעת מיומנויות וערכים בהוראה ויתנו למורים כלים נוספים לפיתוח והתקדמות.

למידה מרחוק

בשל התפרצות נגיף הקורונה ובהתאם להחלטות הממשלה, אנשי מערכת החינוך ותלמידי ישראל לימדו ולמדו מרחוק בכל שכבות הגיל. בתחום הדעת ערבית למגזר היהודי נרתם מסור של אנשי חינוך כדי להכין מצגות לשיעורים מקוונים ולהעבירן למען כלל תלמידי ישראל באמצעות המדיות השונות.

בשלב הראשון, הועברו השיעורים במסגרת "צו-שמונה חינוכי" ברשת, והמורים שידרו מבתיים בשידור חי או בהקלטה. בהמשך, צולמו השיעורים באולפני הרצליה ושודרו בערוצי הטלוויזיה והרשת עבור התלמידים ועובדי ההוראה. מדי שבוע פורסמה "מערכת שידורים לאומית", ולציבור המורים לערבית ולתלמידיהם ניתנה האפשרות לצפות בשידורים ולהשתתף בשיעורים.

צוות בניית השיעורים תכנן וחיבר שיעורים אטרקטיביים בהלימה לתוכנית הלימודים, תוך התאמה לכלל שכבות הגיל ותוך הקשבה לצורכי התלמידים והמורים בתקופת הלמידה המתגרת. לאתר משרד החינוך ולאחר המפמ"ר מועלים בימים אלה מאגר הקלטות השיעורים ששודרו וכן מצגות חדשות נוספות, אשר יכולים לשמש את קהילת המורים והתלמידים הן בשגרה והן בלמידה מרחוק.

ניתן לראות את השיעורים המצולמים בקישור הבא :

<https://docs.google.com/document/d/1Qf-A-ZrKkrIGchOV7neIH7lwP0fi40EAvm331sPLqo/edit>

בנוסף, פיתחנו חומרי הוראה, למידה והערכה המותאמים ללמידה מרחוק אשר מופיעים באתר המפמ"ר והכשרנו את המורים במפגשים מקוונים להוראה מרחוק. הדגש בהשתלמויות בשנת תשפ"א יהיה שילוב דגשי תחומי הדעת כפי שיפורטו בחוזר המפמ"ר וכן מיומנויות וכלים פדגוגיים המותאמים למאה ה-21 להוראה מרחוק.

באגף שפות התפיסה שאותה אנו מובילים, דוגלת **בחיזוק השיח הדבור** בכיתה בכל שכבות הגיל.

בהוראת הערבית הדבר מתבטא בפיתוח תכנית לימודים חדשה לבתי הספר העל יסודיים, חיזוק השיח הדבור גם בכיתות בתי הספר היסודיים וחט"ב. בחופשת הקיץ ישתלמו מורים לערבית בחטיבה העליונה וייחשפו לתכנית הלימודים החדשה כהיערכות להוראתה החל משנת הלימודים תשפ"א.

כמו כן, נושא השיח הבין אישי יפורט בחוזר.

בנוסף אגף שפות דוגל **בחיזוק אוצר המילים** בכל שכבות הגיל, תוך הקפדה על הוראת אוצר מילים ככלי ללמידת שפה וכן הרחבת אוצר המילים בטקסטים מגוונים. כמו כן אנו פועלים רבות לחזק את אוצר המילים באמצעים מגוונים. נושא זה יפורט בהמשך בחוזר.

שילוב ערכים בתחום הדעת

בכל אחד מתחומי הדעת ערבית ועולם הערבים והאסלאם, נוכחים ערכים רבים. באמצעות חילוץ והבלטה שלהם, אפשר להגיע לדיון עמוק.

בהוראת הערבית ועולם הערבים והאסלאם אנו מעמיקים את הערך, המעורבות והרלוונטיות (עומ"ר), בלמידה, בהוראה ובהערכה. הדבר בא לידי ביטוי בפיתוח המקצועי, בשיח בכיתה, ובשילוב של שאלות העוסקות בנושא עומ"ר בבחינת הבגרות, תוך הבלטת נושא **הערך / ערכים** בכל אחד מהקטעים הנלמדים בכיתה בין אם אקטואליים או מיצירות ספרות שונות (טקסטים מודרניים או קלאסיים).
אנו מבקשים מהמורים לשלב את השיח בלמידה ובכיתות. **בהמשך להעמקת השיח בכיתה, שאלות העמ"ר ישולבו גם בשנת תשפ"א בבחינות הבגרות** עד לכדי כ-10 נקודות לשאלה שתכלול סעיפי ידע וערכים.

המטרה בהוראת הערבית והאסלאם שנושא הערכים יהווה חלק בלתי נפרד מהלמידה בכיתה בכל קטע אשר המורה מלמד אם בתחום האקטואליה, הספרות המודרנית או הקלאסית וכד', ושתשובה נכונה תהא תשובה המבוססת והמנומקת על בסיס הידע של תחום הדעת.

למאמרים בנושא שאלות העומ"ר ולשאלות נוספות בכלל תחומי הדעת ראו [כאן](#).

ג. מבנה בחינות הבגרות בשנת תשפ"א

תחום הדעת ערבית

בחינות הבגרות בדגם שאלון הרפורמה 018381 היא בחינת בגרות חיצונית בהיקף של 70% בחינה ומיועדת לתלמידים אינטרניים.

משך הבחינה: שלוש שעות (180 דקות)

מבנה הבחינה כולל:

שני טקסטים: בחירה בין קלאסית או מודרנית בהיקף של כ-85 מילים. בקלאסית מבוטל תרגום הקטע לעברית.

חלק א': אנסין 6 שאלות + שאלת חובה ולה שני סעיפים (6 נקי לכל שאלה + 8 נקודות לחובה לשני הסעיפים 4,4 נקודות) 44 נקודות

חלק ב' פועל: 4 פעלים, טבלה מורחבת הכוללת שבז"ג (שורש, בניין, זמן וגוף)

+ בחירת משפט מתוך 2, 15 נקודות (כל פועל 3 נקודות)

חלק ג' תחביר 4 משפטים מתוך 6 (3 גלגול ו3 זיהוי ותרגום) 16 נקודות. כל משפט 4 נקודות.

חלק ד': עיתונות 3 מתוך 5 משפטים (השלמה, תרגום מעברית לערבית, המשך משפט, מודעה) 15 נקודות

חלק ה' חיבור 10 נקודות (בחירה מתוך 4 שאלות: ספרות, מאמר מפמ"ר, אקטואליה (30-35 מילים כל תשובה)

בנוסף, תלמידי 5 יח"ל מוערכים בנוסף לבחינה החיצונית, בהערכה חלופית בהיקף של 30% בשאלון **018283**.

מגוון החלופות בהערכה נתונות לבחירתו של המורה/הרכז בבית הספר, תוך התאמה למבנה הכיתה / תלמיד והתייחסות למאפיינים המשתנים.

להלן מגוון אפשרויות הבחירה:

חלופות בהערכה – 30% בהוראת הערבית במגזר היהודי

1. שיח בין אישי – שיחה בערבית על מגוון נושאים.
2. פרויקט בתחום אקטואליה.
3. פרויקט בתחום עיתונות.
4. פרויקט בתחום הספרות.
5. פרויקט בתחום הדקדוק.
6. סקירת העיתונות הערבית בישראל.
7. האזנה, תמלול ותרגום סרטון / פרסומת/ידיעה.
8. או כל חלופה/הצעה שבה"ס מרכיב בהתאם לנושאים והדגשים שהוא מבקש להנחיל ולפתח בקרב תלמידיו. מידע מפורט ניתן למצוא באתר מפמ"ר:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/ArabSafa/TochnitLimudi/m/halufot

תחום הדעת "עולם הערבים והאסלאם"

תלמידי בתי הספר **נבחנים** בשאלון הרפורמה 019281 המהווה בחינת בגרות חיצונית בהיקף של 40% בחינה.

משך הבחינה : שעתיים (120 דקות).

הבחינה כוללת את כל נושאי הלימוד מתכנית הלימודים המעודכנת כאשר כל שאלה מחולקת לשני סעיפים (בחירה של 2 שאלות מתוך 4 שאלות בחלק א' וכך גם בחלק ב'). כמו כן, קיימת בחירה של 2 מושגים מתוך 5 מושגים בכל אחד משני פרקי המושגים.

חלק א': מבוא להכרת האסלאם – בפרק זה ארבע שאלות. על התלמיד לענות על שתי שאלות מתוך ארבע. משקל כל שאלה 15 נקודות – סה"כ 30 נקודות.

חלק ב': מדינות האזור – בפרק זה ארבע שאלות. על התלמיד לענות על שתי שאלות מתוך ארבע. משקל כל שאלה 15 נקודות – סה"כ 30 נקודות.

חלק ג': עידן האימפריות – בפרק זה חמישה מושגים. על התלמיד לענות על שני מושגים מתוך חמישה. משקל כל מושג 10 נקודות – סה"כ 20 נקודות.

חלק ד': סוריה ולבנון אן סעודיה ומדינות המפרץ. בפרק זה חמישה מושגים. על התלמיד לענות על שני מושגים מתוך חמישה. משקל כל מושג 10 נקודות – סה"כ 20 נקודות.

בנוסף תלמידי עולם הערבים והאסלאם מוערכים בהערכה חלופית בהיקף של 60% במסגרת בית ספרית בשאלון שמספרו **019383**.

ד. פיתוח מקצועי

בשנת הלימודים תשפ"א יתקיימו השתלמויות בכל המחוזות, השתלמויות ארציות (השתלמות בערבית מדוברת והשתלמות מרוכזת בבית יציב) וכמו כן יתקיימו השתלמויות מקוונות:

* פדגוגיה בעידן החדש א'+ב' למתחילים ולמתקדמים, אשר יסייעו למורים בהטמעת הפדגוגיה הדיגיטלית בהוראת הערבית בבתי הספר. בנוסף, השתלמות פדגוגיה ב למורי ערבית ועולם הערבים והאסלאם.

* השתלמות מקוונת לרכזי מקצוע

* השתלמות מקוונת העוסקת בשילוב סרטונים בהוראה

* השתלמות ללמידה מרחוק בערבית ובאסלאם

* בנוסף, פיתחנו קורס מיקרו קרדיטציה בערבית ואנו נמשיך לפתח קורסים למורים בשנת תשפ"א קורסי מיקרו קרדיטציה נוספים.

מידע מפורט ישלח בהמשך.

ה. השיח הדבור בכיתה- דגשי המקצוע

על פי תכנית הלימודים מושם דגש על השיח בכיתה בערבית בכל שכבות הגיל. המטרה היא שבכל שיעור תתנהל שיחה בערבית בין המורה לתלמידים. וכן כל שיעור יכלול בתחילתו (עד כ-10 דקות) שיחה בערבית הדבורה בין המורה לתלמידים ובין התלמידים לעמיתיהם התלמידים, אודות מגוון הנושאים הנלמדים בתכנית הלימודים ע"פ שכבת הגיל. אנו מבקשים כי המורים יקפידו לשוחח עם התלמידים בערבית ויעודדו אפשרויות והזדמנויות לשיח בערבית בכיתה.

אנו נשים דגש על שילוב השיח הבין אישי בהוראה בכיתות בכל שכבות הגיל.

כמו כן, פותח אוגדן לשיח הבין אישי והוא מצוי באתר המפמ"ר לשימושכם. בנוסף, פיתחנו תכנית לימודים חדשה להוראת הערבית המדוברת לחט"ע ויחידות הוראה אשר יסייעו למורים בהוראת הערבית המדוברת בחט"ע. במהלך חופשת הקיץ, נכשיר את המורים בחט"ע להוראת הערבית המדוברת בשנת הלימודים תשפ"א, על פי תכנית הלימודים החדשה. הוראת הערבית הדבורה משולבת בכל שכבות הגיל החל מבתי הספר היסודיים. פיתחנו תכנית לימודים חדשה ואף פיתחנו חוברת להוראה, למידה ותירגול לכל שכבת גיל. בנוסף, תזכורת למורי חט"ב – יש לשלב בכל שיעור ערבית כ-10 דקות של שיח בערבית דבורה.

ו. **מאמרי מפמ"ר תשפ"א** - המאמרים האקטואליים שנבחרו לשנת תשפ"א הם:

1. إسحاق نأفون - أول إسرائيلي يُلقي خطابًا في ألبزلمان المصريّ - להוראה, למידה והיבחנות בבחינת הברגרות.

2. مطرب إيراني يستغلّ موسيقى الراب (Rap) لتوجيه الانتقادات الاجتماعيّة - להוראה בכיתה ותרגול.

יש ללמד את המאמרים מבחינת: תוכן, תופעות דקדוקיות (פועל ותחביר), מסרים וערכים המופיעים בקטעים. כמו כן לחזק את נושא הכתיבה באמצעות מענה על שאלות ספציפיות ושאלות כלליות וכן שאלות נקיטת הבעת עמדה כלפי סוגיה המופיעה בקטע.

במסגרת הוראת הערבית והאסלאם, אנו נשלב טקסטים העוסקים בתרבות יהודי המזרח גם בשנת הלימודים תשפ"א.

במסגרת ועדת "העצמות תרבות יהודי המזרח בתכנית הלימודים", נדון בסוגיות המאפיינות את יהודי התפוצות כדוגמת ערבית יהודית במסגרת חלופות בהערכה ומאמר המפמ"ר בנושא "יהודי סוריה" המצוי בקובץ המאמרים ומלווה בתרגילים. מאמרים אלה קשורים להעצמת מורשת יהדות המזרח- ועדת ביטון. בנוסף, פיתחנו יחידת לימוד רחבה בנושא "יהודי עיראק" שניתן ללמדה. כמו כן, ניתן להרחיב את המידע בנוגע לתרבות הערבית, סגנונות המוזיקה הערבית, זמרים ערביים. כמו כן לשאול על הערכים המופיעים במאמרים אלה, במסגרת שאלות עומ"ר (ערכים, מעורבות ורלוונטיות).

ז. **עדכון אוצר מילים**

אוצר המילים עודכן ומצוי באתר המפמ"ר. אוצר המילים מהווה בסיס לרכישת השפה ואנו מדגישים את חשיבות הוראת מאגר המילים לתלמידי כל השכבות.

המטרה היא ליצור יריעה רחבה ורלוונטית ככל האפשר של אוצר מילים שישמש בסיס איתן להתמודדויות עם נושאי הלימוד השונים בהתאם לשכבות הגיל השונות.

יש להדגיש כי, **כל מאגר מילים של שכבת גיל מסוימת, מחייב לימוד של מאגרי המילים של שכבות הגיל הקודמות לו**, למשל: תלמיד כיתה ט' מחויב לדעת את מאגרי המילים של שכבות ז'-ט' וכן הלאה.

מאגר המילים של כיתה י' אינו כולל את המילים שהופיעו גם בחט"ב כפי שהיה במאגר הקודם. כאמור לעיל, תלמיד כיתה י' מחויב, מעתה, לדעת את מאגרי המילים של כיתות ז'-י'.

מאגרי המילים נוקדו לטובת התלמיד. כמו כן, נוספו צורות הריבוי של שמות העצם ברוב המילים, צורת העתיד של פעלים מגזרות החסרים במאגרים של כיתות שטרם למדו אותן, וכן הובאו מספר תרגומים אפשריים למילים מסוימות וכד'.

אנו ממליצים ללמד את מאגרי המילים מתוך הקשרים, במשפטים או טקסטים, ולא כרשימת מילים מילונאית, העומדת בפני עצמה.

יש להדגיש כי מאגר זה מהווה רק בסיס לאוצר המילים הנדרש להבנת טקסטים בערבית מסוגים שונים, אי לכך, מן הראוי להרחיב את אוצר המילים הזה באמצעות קטעי אקטואליה ויצירות ספרותיות שונות. אוצר המילים המעודכן יהווה תשתית להערכה (מבחנים, עבודות, הערכה חלופית ..) בכל שכבות הגיל. אוצר המילים מופיע באתר המפמ"ר לנוחיות המורים והתלמידים. למאגר מילים זה צורף נספח שהרחיב את אוצר המילים בתחום השיח הבין אישי.

ח. תכנית הלימודים להוראת הערבית המדוברת לבתי הספר העל יסודיים

לפני כשנתיים, אושרה תכנית לימודים חדשה בערבית לבתי הספר העל יסודיים לכיתות י"ב' המבוססת על הוראת השפה המדוברת בשילוב מיומנויות הקריאה, הכתיבה, האזנה ודיבור. התכנית מתמקדת בשיח בערבית מדוברת בנושאים רלוונטיים הקשורים לעולמם של הלומדים. מתוך הכרה בחשיבות פיתוח המיומנויות התקשורתיות של הלומדים, החליטו חברי ועדת המקצוע בערבית להקים ועדה לעדכון תכנית הלימודים. בתכנית נכתבה יחידה חדשה שכוללת נושאים שונים להוראת ערבית מדוברת בחטיבה העליונה בבתי הספר העבריים (כיתות י"ב'). זאת מתוך שאיפה שידיעת השפה הערבית הדבורה תאפשר למידה רחבה ומעמיקה יותר של השפה הערבית על כלל שימושיה, שיח יומיומי רלוונטי, קירוב לבבות והבנה טובה יותר של דוברי הערבית. השפה הערבית הדבורה תילמד לצד השפה הערבית התקנית (הסטנדרטית) כיחידת בחירה בחטיבה העליונה (כיתות י"ב').

תלמידי מגמת ערבית הלימודים לרמת היבחנות של 5 יח"ל יוכלו ללמוד את היחידה בערבית המדוברת (כחלק אינטגרלי מתכנית הלימודים) במסגרת הערכה חלופית. הוראת היחידה לאורך שלוש השנים בכיתות י"ב' תקנה אפשרות להמיר 20% מתוך ההערכה החלופית בתכנית זאת. לימוד שני רובדי השפה – הכתובה והמדוברת- והמעבר מרובד אחד למשנהו בצורה גמישה יחזקו אצל התלמידים את המיומנויות התקשורתיות, יפתחו את המודעות הלשונית שלהם במידה רבה יותר, ובד בבד ירחיבו את ידיעותיהם ואת אוצר המילים שלהם בשפה הערבית. היכולת לשוחח בערבית על נושאים רלוונטיים הקשורים לעולמם של הלומדים, תגביר את המוטיבציה שלהם להשתמש בשפה בהזדמנויות שונות בחיי היום יום שלהם. לרשות המורים פותחו יחידות הוראה, המהוות בסיס להוראה בכיתה. לשם הכרת התכנית החדשה להוראת הערבית המדוברת לחט"ע, והוראתה בכיתה, עדכנו את המורים על עריכת השתלמות למדוברת לחט"ע אשר תאפשר למורים ללמד את התכנית בחט"ע בשנת תשפ"א. וכן ערכנו השתלמות למורים המעוניינים ללמד את התכנית וחשפנו את היחידות והעשרנו את הלומדים בכלים פדגוגיים. אנו נערוך השתלמות נוספת לקראת שנת הלימודים תשפ"ב עבור מורים נוספים שיהיו מעוניינים ללמד את התכנית החדשה. תכנית הלימודים בערבית המדוברת לחטיבה העליונה תפורסם באתר המפמ"ר לערבית. צוות הפיקוח וההדרכה מאחל למורים המשך הצלחה בהטמעת תכנית הלימודים לערבית מדוברת לבתי הספר העל יסודיים.

ט. חוזרים בנושא לקויות למידה - בשיתוף עם אגף לקויות למידה

1. מבחנים מותאמים באסלאם ושת"פ עם אגף ליקויי

בהמשך לשיח מתמשך בין המזכירות הפדגוגית ואגף **לקויות למידה** ובמטרה לראות את טובתו של התלמיד עם לקויות הלמידה, נקבע, על פי הנחיית היחידה המקצועית, המתווה הבא בנוגע למבחנים מותאמים. המבחן המותאם הינו התאמה בדרכי היבחנות הניתנת לאור המלצות מבוססות על עדות של הצוות החינוכי, המגובות באבחון פסיכודידקטי. מידע זה עובר לדיון ואישור ועדת התאמות מחוזית. המבחן המותאם שייך לקבוצת ההתאמות מרמה 3. ההתאמה במבחן מסוג זה, מאפשרת בחירה רבה יותר בין שאלות הבחינה ו/או מענה על פחות שאלות. לעיתים ניתנות התאמות ייחודיות הקשורות למאפייני המקצוע ולקשיים ספציפיים של תלמידים עם לקויות למידה. ההתאמה נעשית על אופן הבחירה בין השאלות. התאמות אלו משנות את המהות הנמדדת על ידי הבחינה ומתייחסות לשינויים בתוכן הבחינה. ההוראות לביצוע המבחן המותאם בכל מקצוע (מה הן שאלות הבחירה) הינן באחריות המפמ"ר ובהיוועצות עם אגף לקויות למידה.

להלן הנוהל שהוחלט ביחידה המקצועית ותואם עם המזה"פ: "מבחני הבגרות המותאמים בכל המקצועות יכללו את **כל חומר הלמידה בבחינות הבגרות**. הבחירה המתאפשרת בבחינה מותאמת, לא תאפשר להוריד מחומר הלימוד לבחינה. בסיום שנת הניסיון, המזה"פ יבחן במשותף עם אגף לקויות למידה את השפעות והשלכות הנוהל על מנת לוודא שאכן הוא נותן מענה ראוי לתלמידים אלו. יש חשיבות רבה לשמור על אחידות בנהלים אלה. בנוסף, כל מהלך חדש ו/או שינוי בהתאמות בדרכי הבחנות, או בחוזרים בנושא ההתאמות בתנאי היבחנות – מחייב היוועצות עם אגף לקויות למידה. בכל מקרה של שאלה או התלבטות ניתן לפנות לגבי הילי שמיר. רכזת היחידה לפדגוגיה מותאמת באגף לקויות למידה.

2. בנוסף בשנת תשע"ח חובר **חוזר מפמ"ר מעודכן בנושא לקויות למידה**.

החוזר נערך בתאום ובשיתוף פעולה עם האגף ללקויות למידה והפרעת קשב ואגף הבחינות במטה משרד החינוך בירושלים ומעדכן ומחליף את חוזר מפמ"ר תשע"ב 2 שנכתב בנושא לקויות למידה.

החוזר נשלח למורים וניתן למצוא אותו בקישור

http://meyda.education.gov.il/files/Mazkirut_Pedagogit/ArabSafa/hozermarflakuyot18.pdf

נא לשים לב לדגשים המופיעים בחוזר זה בנוגע להוראת תלמידים לל בשיעורי ערבית.

י. תיק תכניות לימודים

תיק תכניות לימודים המציג את כל החומרים בתחום הדעת ערבית בחט"ב וחט"ע, פותח עבור המורים.

אנו מבקשים לעודד את המורים להיכנס לתיק תוכניות לימודים המופיע בקישור הבא:

<http://edu.gov.il/special/Curriculum/Pages/hp.aspx>

התיק ממפה את כל תכניות הלימודים, מציג את הידע, המיומנויות והערכים הנדרשים בכל מקצוע עפ"י שכבת הגיל, מדגים חומרי הוראה-למידה וכלים להערכה ומאפשר לראות גם תמונה כיתתית אודות כל הידע, המיומנויות והערכים במקצועות השונים הנלמדים בכיתה.

לרשותכם מהלך מוצע הכולל מצגת מקצועית, סרטוני הדרכה, כלים משחקיים ועוד, ראו בקישור:

<http://edu.gov.il/special/Curriculum/Pages/presentation.aspx>

יא. פיתוח חומרי למידה

הפיקוח וההדרכה בערבית ובעולם הערבים והאסלאם מפתח חומרי למידה וחומרי עזר שיכולים לסייע למורים בשמירה על שיגרת הלמידה ובהיערכות לקראת תהליך ההערכה המסכם. החומרים נשלחים אל המורים במייל ומפורסמים באתר המפמ"ר (מומלץ להעתיק את הקישור לדפדפן):

בערבית:

<https://drive.google.com/drive/folders/1cemG0LEbHcYefkMPiHy7fxxhCdc0HKCB?usp=sharing>

g

בעולם הערבים והאסלאם:

<https://drive.google.com/drive/folders/14bM5DzhTuzPRbtEhJcCzTbEaLL8BidQ>

בתחום הדעת ערבית למגזר היהודי:

הקלטנו שיעורים לתלמידים באולפני הטלוויזיה ללמידת נושאים בסיסיים ולמידה לקראת בחינות הבגרות. ניתן למצוא את השידורים בקישור:

<http://pop.education.gov.il/online-learning/vod-broadcasts/>

ריכזנו עבורכם את השידורים שהוקלטו בערבית בקישור הבא:

<https://docs.google.com/document/d/1Qf-A-ZrKkrlGchOV7neIH7lwP0fi40EAvm331sPLqo/edit>

כמו כן, באתר המפמ"ר אנו נרכז את מצגות החומרים אשר הוצגו בשידורים.

יב. הערכה חלופית

תהליך ההערכה כולל את הפרויקטים שהתלמידים נדרשים לבצע, בסיוע הנחייה וליווי של המורה, תהליך הנמשך לאורך שנות לימודי תחום הדעת. פירוט הערכות החלופיות ניתן למצוא בקישור:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/ArabSafa/TochnitLim

udim/halufot/

בערבית היקף ההערכה החלופית הינו 30% הכולל פרויקטים (בהיקף של עד 10% כל אחד) ומתוכם הערכה / שיח בע"פ עם התלמידים במסגרת סיכום תהליך הלמידה בהיקף 5 יח"ל.

מחוון להערכה חלופית לבחינה בע"פ ובכתב ניתן למצוא בקישור :

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/ArabSafa/BechinutBagrut/mehvanArabic.htm

בעולם הערבים והאסלאם היקף ההערכה החלופית הינו 60% הכולל עבודת חקר ובחינה בית ספרית.

יג. צוות ההדרכה – צוות ההדרכה עומד לרשות המורים ומסייע לו במהלך השוטף של השנה וכן בהיערכות לקראת שנת הלימודים הבאה.

ליצירת קשר ניתן למצוא את פרטי המדריכים באתר המפמ"ר בבעלי תפקידים בקישור

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/ArabSafa/MeshlchanAmafmar/Tafkidim.htm

תודה על שיתוף הפעולה!

בברכת חופשה נעימה,

סיגלית שושן

מפמ"ר ערבית ועולם הערבים והאסלאם

העתקים:

- ד"ר מירי שליסל, יו"ר המזכירות הפדגוגית
- גב' דליה פניג, ס. יו"ר המזכירות הפדגוגית ומנהלת אגף א' לפיתוח פדגוגי מנהלי המחוזות
- פרופ' אייל זיסר, יו"ר ועדת המקצוע לערבית ולעולם הערבים והאסלאם
- מר משה זעפרני, מנהל אגף א' שפות
- גב' דסי בארי, מנהלת אגף א' החינוך העל יסודי
- מר דויד גל, מנהל אגף בכיר בחינות
- מדריכים המחוזיים לערבית